

Ҳағай

Birinchi wəhiy wə həlkning inkasi

¹ Darius padixahning ikkinchi yili, altinchi aynning birinchi kuni, Pərwərdigarning sözi Ҳағай пəyoʻəmbər арқилиқ Хеалтиəlning оoғли, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlgə һəm Yəһozadakning оoғли, bax kaһin Yəxuaoғa kəldi: —□

² Samawi қoғunlarning Sərdari boloғan Pərwərdigar mundaқ dəydu: —

Bu həlk: «Waqti kəlmidi, Pərwərdigarning oғyini қurux waқti tehi kəlmidi» — dəydu.□

³ Wə Pərwərdigarning sözi Ҳағай пəyoʻəmbər арқилиқ келип mundaқ deyildi: —

□ **1:1 «Darius padixahning ikkinchi yili, altinchi aynning birinchi kuni»** — «Darius padixah», yəni «Darius Hispastes» (miladiyədin ilgiriki 521-485-yillar). Bu kün miladiyədin ilgiriki 520-yili, 29-awoғust idi. «Altinchi ay» — Muқəddəs Kitabta yil, aylar tiloғa elinoғanda, Yəһudiylarning kona kalendari boyiqə һesablinidu («Təbirlər»nimu kərüng). **«altinchi aynning birinchi kuni»** — һər aynning birinchi kuni һeyt bolatti, Yerusalemда bu sözni anglioғan kixilər bəlkim az bolmisa kərak. **«bax kaһin Yəxua»** — «kaһin» muқəddəs ibadəthanida puқralar uғqun məhsus қurbanliқni kəydürgüqi hadim. □ **1:2 «Bu həlk: «Waqti kəlmidi, Pərwərdigarning oғyini қurux waқti tehi kəlmidi» — dəydu»** — muқəddəs ibadəthanini қayta қurux hizmiti 15 yil ilgiri baxlanoғanidi, birақ həlk baxқа əllərninг təһditigə uғrap, қurux hizmitidin қol tartқanidi («Əzra», 3-5-bablarni kərüng).

⁴ Bu oʻy tehiqila harabə tursa, bu silər tahtaydin bezəlgən oʻyliringlarda yaxaydioʻan waqitmu?□

⁵ Mana, Pərwərdigar mundak dəydu: —
— Kiliwatkinglar üstidə kəngül qoyup oylin-
inglar!

⁶ Terioininglar kəp, yioiwalidioininglar az;
Yəysilər, birak toymaysilər;
Iqisilər, birak qanmaysilər;
Kiyisilər, birak heqkandak illimaysilər;
Ix həkqi aloʻuqi bolsa,
Huddi ix həkqini təxük həmyanoʻa saloanoʻa
ohxaxtur.■

⁷ — Samawi qoxunlarning Sərdari boloʻan
Pərwərdigar mundak dəydu: —
Kiliwatkinglar üstidə kəngül qoyup oylin-
inglar!

⁸ Taoʻka qikip, yaoʻaqni elip kelinglar, oʻyni
qurunglar; xundak kilsanglar Mən uningdin
hursən bolimən, xan-xərapkə eriximən, —
dəydu Pərwərdigar.

⁹ — Silər kəpni küttunglar, mana, erixkin-
inglar az boldi; uni oʻygə epkəlgininglarda, Mən
uni püwlep yokattim; bu nemə üqün? —

□ **1:4 «tahtaydin bezəlgən oʻyliringlar»** — «tahtaydin bezəlgən» degən bu səz Təwratta pəkət Sulayman qurʻan mukəddəs ibadəthanining bezilixi wə «Yəhoahaz padixah»ning ordising bezilixini təswirləx üqün bir qetim ixlitilgən. Xuningdin kərimizki, həklər bəlkim mukəddəs ibadəthanini quruxka 15 yil ilgiri təyyarlioʻan yaoʻaqni hazir əz oʻylirini bezəx üqün ixlətməktə. Xunga ularning ikki gunahı bar idi: (1) Hudaning oʻyini quruxni keqiktürüx; (2) Hudaning oʻyi üqün təyyarlap qoyuloʻan yaoʻaqni əz oʻyliri üqün ixlitix. ■ **1:6** Qan. 28:38; Mik. 6:14, 15.

dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar —

— Qünki Mening öyümning harabə boləinioḡa qarimay, öz öyünlarni *selixka* yügürüxüp yürüwatisilər.

¹⁰ Xunga üstünlarda asmanlar xəbnəmnı bərməydu, zeminmu həsulini bərməydu; □ ■

¹¹ Mən zeminəḡa, taḡka, ziraətlərgə, yengi xarablarəḡa, zəytun meyiəḡa, tupraqning ündürmilirigə, insanlarəḡa, mal-waranlarəḡa wə kollardiki barlıq əjirlərgə quroḡaqqilikni qaqirdim. □

¹² Xuning bilən Xealtielning oḡli Zərubbabəl həm Yəhəzadakning oḡli bax kaḡin Yəxua wə həlkning qaldisining həmmisi Pərwərdigar Hudasing awaziəḡa, xuningdək Pərwərdigar Hudasing Ҳағай pəyḡəmbərni əwətixi bilən, uning səzlırigə kulak saldi; həlk Pərwərdigar aldida qorkti.

¹³ Andin Pərwərdigarning əlqisi Ҳағай Pərwərdigarning həwirini həlkqə yətküzüp:

— «Mən silər bilən billidurmən» — dəydu Pərwərdigar, — dedi. ¹⁴ Wə

Pərwərdigar Xealtielning oḡli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlning roḡini, xundakla

□ **1:10** «Xunga üstünlarda asmanlar xəbnəmnı bərməydu» — xəbnəm, bolupmu 8- wə 9-ayda pixidioḡan mewə yaki axlıqni yegiləxtin saklaxta muḡim rol oynaydu. ■ **1:10** Qan. 28:23 □ **1:11** «Mən zeminəḡa, taḡka, ziraətlərgə,

... kollardiki barlıq əjirlərgə quroḡaqqilikni qaqirdim» — «quroḡaqqilik» (ibraniy tilida «horəb») həm «harabə» degənlər bir-birigə ohxap ketidioḡan səzlər — Hudaning öyi «harabə» bolsa, ularəḡa «horəb» (quroḡaqqilik) bolidu.

Yəhəzadakning oqli, bax kaһin Yəxuaning roһini һəm һəlk қaldisining һərbirining roһini қozoғidi; ular samawi қoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Hudasing əyigə kelip ixlidi.

¹⁵ Bu Darius padixahning ikkinqi yili, altinqi ayning yigirmə tətinqi kuni idi.□

2

Ikkinqi wəһiy — rioғbətləndürүx

¹ Yəttinqi ayning yigirmə birinqi kuni, Pərwərdigarning səzi Ҳағай pəyoғəmbər арқilik kelip mundaq deyildi:□ ² — «Xealtielning oqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlgə, Yəhəzadakning oqli, bax kaһin Yəxuaəqə һəmdə һəlkning қaldisioғə sөz қilip ulardin:

³ «Aranglardin əyni qəoғdiki xan-xəreptə boləqan bu əyni kərgənlərdin kim bar? Silər һazir uningəqə қandaq қaraysilər? Nəziringlarda u һeqnemigə ərziməydu,

□ **1:15 «Bu Darius padixahning ikkinqi yili, altinqi ayning yigirmə tətinqi kuni idi»** — Ҳағай beхarət берip, һəlk Hudaning əyidə ix baxlioғuqə 23 kün өtti. Bu waқit һosul yioғidoғan pəsil boləqəqə, ix bəlkim һosulni yioғip boləqandin keyin baxlanəqan. □ **2:1 «Yəttinqi ayning yigirmə birinqi kuni»** — bu kün «kəpilər һeyti» («kəpə tikix һeyti»)ning əng ahirki kuni bolup, һəlkning kəp bir қismi Yerusalemда boləqan bolux kerək.

xundakmu?» — döp soriöin. □ 4 — Birak hazir, i Zərubbabəl, jasarətlik bol, — døydu Pərwərdigar, — Yəhəzadakning oqli, bax kahin Yəxua, jasarətlik bol; zemindiki barlik həlk, jasarətlik bolup ixlənglar, — døydu Pərwərdigar.

— qünki Mən silər bilən billidurmən, — døydu samawi qoxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigar.

5 — Misirdin qikkən waqtinglarda silərgə əhdə kıləan sözüm wə Mening Rohim aranglarda turup kəldi; hərgiz kərkmanqlar.

6 Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigar mundak døydu: —

— Yənə pəkət azəina waqittin keyin Mən asmanlar, yər yüzi, dengiz həm kuruqluqni təwritimən; □ ■

□ 2:3 «**Aranglardin əyni qaoqdiki xan-xərəptə boləan bu əyni kərgənlərdin kim bar? Silər hazir uningəya qandak qaraysilər? Nəziringlarda u həqnemigə ərziməydu, xundakmu?»** — Sulayman padixah saləan həywətlik muqəddəs ibadəthana (miladiyədin ilgiriki 587-yili) Babil tərripidin wəyran kılinoqan. Bu wəkə Hagay söz kıləan waqittin 67 yil ilgiri boləaqça, əsli ibadəthanining xan-xəripi yeni ibadəthaniəya qaraydioqan bəzi bowaylarning esidin qıkmioqan boluxi kərək. «əyni qaoqdiki xan-xərəptə boləan bu əy» wə «uningəya qandak qaraysilər?» degən səzlər ispatlayduki, Huda nəziridə məyli Sulayman kuroqan yaki bu waqittiki həlk kuroqan ibadəthana bolsun, hər ikkisini «bir» döp həsabləydu. □ 2:6 «**... asmanlar, yər yüzi, dengiz həm kuruqluqni təwritimən**» — muxundak səzlər baxça pəyoqəmbər yazmiliridimu tepilidu (məsilən, «Yəxaya» 13-bab, «Yərəmiya» 4- həm 10-bab, «Yoel» 2-bab, «Naqum» 1-babta). Xübhisizki, bular «Pərwərdigarning küni», yəni ahirki zamanni kərsitidu. ■ 2:6 Ibr. 12:26,27

7 Mən barlik əllərni təwritimən; nətijidə əllərning sərhil ətiwar nərsiliri elip kelinidu. Mən muxu əyni xan-xərəpkə toldurimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar.

8 — Kümüx Meningki, altun Meningki, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar. □

9 — Bu əyning keyinki xan-xəripə əslidikidin zor bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, — wə Mən muxu yərdə aramlık-hatirjəmlıkni ata kəlimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar». □ ■

Üqinqi wəhiy — Hudaning xəpkiti wə bərikiti

10 Darius padixahning ikkinqi yili, tokkuzinqi ayning yigirmə tətinqi künə, Pərwərdigarning səzi Hagay pəyqəmbər arqılık kəlip mundak deyildi: —

□ **2:8 «Kümüx Meningki, altun Meningki, — dəydu ... Pərwərdigar»** — xu dəwrdə dunyadiki kəp kəsim altun-kümüx Pars imeriyəsining qolida idi. Məzkur bexarəttin azraqəla bir məzgildin keyin, Pars imperatori Darius tərpidin: «İsrailning ətrapidikə yurtlardin imperatorqə elinqan bajlarning qong bir kəsimini ayrip, bu pulni «Pərwərdigarning əyini qiraylık yasax üqün ixlitix kerək...» deqən bir yarlık qüxürüldi («Əzra» 4-6-babni, xundaklə «qoxumqə səz»imizni kəring). □ **2:9 «Bu əyning keyinki xan-xəripə əslidikidin zor bolidu»** — bu bexarətning əməlgə axuruluxi nahəyiti əjayib boldi. Səz kəp boləqəqə, xərhiñi «qoxumqə səz»imizgə qoyduq. ■ **2:9** Mis. 23:20-22; Yər. 31:31-34; Əz. 36:26-28; Mat. 3: 11-12; 11:10; 24:12-16; Mar. 1:2; Luqə 1:76; 7:27; Yh. 2:13-17; Yəx. 40:3; İbr. 8:6; 12:24

11 «Samawi koxunlarning Sərdari boləlan Pərwərdigar mundaq dəydu: —

Kahinlarəqa səz kilip ulardin Təwrat-kanuni toqruluk: —

12 «Birsi tonining etikidə «*Hudaəqa* ataloqan gəx»ni kətürüp ketiwatkinida, uning etiki nanəqa, umaqqa, xarabqa, zəytun mayəqa yaki hərəkandak ax-ozukqa mundakla tegip kətsə, undakta u nərsilər «*Hudaəqa* ataloqan» bolamdu?» — dəp sorioqin».

Kahinlar jawabən: «Yaq» — dedi.□

13 Wə Ҳағай: «Birsi jəsətkə tegip «napak» boləlan bolsa, u bu ax-ozukning kəysibirigə təgsə, undakta ax-ozuk napak bolamdu?» — dəp soridi.

□ 2:12 «**birsi tonining etikidə «Hudaəqa ataloqan gəx»ni kətürüp ketiwatkinida, uning etiki .. hərəkandak ax-ozukqa mundakla tegip kətsə, undakta u nərsilər «Hudaəqa ataloqan» bolamdu?»** — «Hudaəqa ataloqan gəx» (yaki «mukəddəs gəx») — Musa pəyoqəmbərgə qūxürülgən kanun boyiqə, birsi Hudaəqa «gunah kurbanliqi» («gunahni tilidioqan kurbanliq»), «inak kurbanliqi» yaki « kurbanliqi»ni kiləqanda, bu kurbanliqlardin məlum parqə gəx kurbanliq kilmaqci boləlan kixining yardimidə boləlan kahinoqa ayrip berilgən. Bu gəx «Hudaəqa ataloqan gəx» (yaki «mukəddəs gəx») dəp ataloqan, bu gəxni pəqət kahin wə uning ailisidikilər yeyixkə bolidu.

Kaħinlar jawabən: «U napak bolidu» — dedi.□

14 Andin Hagay jawabən mundaq dedi: — «Pərwərdigar: «Əmdi bu həlk, bu «yat əl» Mening aldimdimu xundaqtur, ularning qollirida ixləngənlirining həmmisimu xundaqtur, xuningdək ularning xu yərdə Manga

□ **2:13 «Birsi jəsətkə tegip «napak» boləqan bolsa, u bu ax-ozuqning qaysibirigə təgsə, undaqtə ax-ozuq napak bolamdu?»** — «napak boləqan» — Musa pəyğəmbərgə qüxürülgən qanun boyiqə, birsi jəsətkə yaki jəsət qoyuloqan jayoqa təgsə, yaki bəzi hil kesəl kixilərgə təgsə, «napak» dəp həsablənoqan. U bir məzgil (bəzidə bir kün, bəzidə bir həptə) ayrim turuxi kerək idi. Ayrim turoqandin keyin oqusul qilip (pütünləy yuyunup) andin «pak» dəp həsablənoqan.

hər bir sunoqanlirimu napaktur» — dəydu. □
 15 — Əmdi hazır kəngül qoyup oylininglar —
 Bügündin baxlap, muxu waqittin tartip
 kəringlar — taki Pərwərdigarning
 ibadəthanisidiki tax üstigə yənə bir tal tax
 qoyuluqə, □ 16 xuningdin ilgiriki künlərdə,

□ 2:14 **«Pərwərdigar: «... ularning qollirida
 ixləngənlirining həmmisimu xundaktur (napak,
 demək), xuningdək ularning xu yərdə Manga hər bir
 sunoqanlirimu napaktur» — dəydu»** — «xu yərdə» degən
 səz bəlkim «napak qollirida» degənni kərsitixi mumkin.
**«Pərwərdigar: «Əmdi bu həlk, bu «yat əl» Mening
 aldindimu xundaktur, ularning qollirida ixləngənlirining
 həmmisimu xundaktur, xuningdək ularning xu yərdə
 Manga hər bir sunoqanlirimu napaktur» — dəydu»** —
 bu toluk səz Israiloqə nahayiti eoqir idi. Israil əzi kapir bir
 «yat əl» boloqan ohxaydu. Ulardiki harəbə boloqan muqəddəs
 ibadəthanining əzi ularning «pərwayim pələk» degəndək
 bihudluk gunahliroqə guwah beridu. Musa pəyoqəmbərgə
 quxürülgən qanun boyiqə, gunahlar pəqət «qan təkülüp
 kilinoqan qurbanlik»lar arkilik «yepiloqan» bolidu. Biraq
 muqəddəs ibadəthanining əzi harəbə bolup, ular sunoqan
 qurbanliklarni əzlirining «napak qolliri» tüpəylidin «napak
 boldi» desək, əmdi ular qandakmu pak bolalaydu? «Kim napak
 nərsilərdin pak nərsini qikiralaydu? — Həqkim!» («Ayup»
 14:4). Pəqət rəhim-xəpəkətlik bir Huda Əzi napak həlqi üqün
 bir ix qilsa, andin kutquzuloqili bolidu. Əmdi Huda (15-ayət)
 ularning gunahlrini kəqürüm kilip, ularoqə ümid beridu. Uning
 qandak yol bilən ularning gunahlrini kəqürüm kilolanliqi
 eytilmidi. Bu məsilərgə boloqan jawab (yəni Hudaning ahirida
 adəmlərnə gunahdin paklax üqün nemə ix kilolanliqi) pəqət
 Injildin tepilidu. □ 2:15 **«Ibadəthanisidiki tax üstigə
 yənə bir tal tax qoyuluqə...»** — Hagay pəyoqəmbər səz
 kilolanidin keyin, həlk qayta qurulusning hizmitini yengiwaxtin
 baxloqan kungiqə, yəni «ikkinqi yili, altinqi ayninq yigirmə
 tətinqi küni» (27-Sentəbr)gigə degənliktur.

birsi «yigirmə kürə»lik bir dəwə axliqni aloqili kəlgəndə, mana pəkət on kürila qıkti; birsi xarab küpidin əllik komzək aloqili kəlsə, mana pəkət yigirmə komzək qıkti. □ 17 Mən qolliringlar bilən ixligən barliq ixliringlarda siləni judun, həl wə məldür apətliri bilən urup kəldim; birək silər yenimoqa qaytmidinglar. □ ■ 18 Əmdi ətünimənki, kəngül qoyup oylininglar — bu kün, yəni tokkuzinqi ayning yigirmə tətinqi künidin baxlap, muxu wakıttin tartip, — yəni Pərwərdigarning ibadəthanisining qayta quruluşini baxlıoqan künidin keyinki ixlaroqa kəngül qoyup oylininglar; 19 danlar ambaroqa yioqildimu? Üzüm talliri, ənjür, anar həm zəytun dərəhliri heq mewə bərmidi. Birək Mən bu kündin baxlap siləni bərikətləymən». □

*Tətinqi wəhiy — Ahirki zaman ••••
Zərubbabəl tooqruluk*

□ 2:16 «xuningdin ilgiriki künlərdə, birsi «yigirmə kürə»lik bir dəwə axliqni aloqili kəlgəndə...» — «ilgiriki» — İbraniy tilidiki bu söz bəzidə «ilgiriki», bəzidə «keyinki» degənni bildüridu. Qoxumqə səzlimizdə «ilgiriki» degən təjrimimizning səwəbini eytimiz. □ 2:17 «Mən qolliringlar bilən ixligən barliq ixliringlarda siləni judun, həl wə məldür apətliri bilən urup kəldim; birək silər yenimoqa qaytmidinglar» — Hagay pəyoqəmbər muxu yərdə Təwrat «Am.» 4:9ni nəqil kəltüridu. ■ 2:17 Hag. 1:11 □ 2:19 «...danlar ambaroqa yioqildimu? Üzüm talliri... heq mewə bərmidi. Birək Mən bu kündin baxlap siləni bərikətləymən» — bu 16-19-ayətləni qoxumqə səzlimizdə təhlil qilimiz.

20 Wə Pərwərdigarning səzi xu ayning yigirmə tətinqi küni Ҳагайоға иккинқи кетим келип мундақ дөйildi: —

21 — Yəhudaоға waliy bolоqan Zərubbabəlgə sөz қилип мундақ дегин: —

— «Mən asmanlarni, zeminni təwritixkə təmxiliwatimən;□

22 Padixahlıqlarning təhtini ərüwetimən, əllərnıng padixahlıqlırınıng küqini yokitimən; jəng hərwiliri həm unıng üstidə olturoqanlarni ərüwetimən; atlar wə atlıq əskərlər, ularnıng hərbiри өз қерındixınıng қилиқи bilən mollaq atқuzulidu.■

23 Xu күnidə — dəydu samawi қoxunlarning Sərdari bolоqan Pərwərdigar —

Mən seni, yəni Xealtıəlning oоqli Zərubbabəlni alimən, — dəydu Pərwərdigar — andin seni huddi məhürlük üzükümdək қilimən; qünki Mən seni talliwaldim, — dəydu samawi қoxunlarning Sərdari bolоqan Pərwərdigar».□

□ 2:21 «Mən asmanlarni, zeminni təwritixkə təmxiliwatimən» — bu sözlər (wə 22-ayət) 6-7-ayətlərdikigə ohxax, bəlkim ahırқи zamandiki ixlarni kərsitidu. ■ 2:22 Dan. 2:44-45; Yo. 2:10, 31; 3:15; Yəx. 2:12-22; 13:6-13; 24:23; Am. 8:9; Mat. 24:29; Ros. 2:20; Wəh. 6:12-13. □ 2:23 «Mən seni, yəni Xealtıəlning oоqli Zərubbabəlni alimən,... andin seni huddi məhürlük üzükümdək қilimən; qünki Mən seni talliwaldim» — bu bexarətning əməlgə axuruluxini «қoxumqə sөz»imızdə tiloқа alimiz.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5